

ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 The Effects of Group Activities on Social Adjustment of Secondary Education Grade 4 Students

มูหามะซูบีดี้ สอมอนิฮามะ^{1,*} และประยุต ไทยธานี²
Muhamasubidi Somonihamah^{1,*} and Prayut Thaihani²

(Received: Jul 5, 2021; Revised: Aug 9, 2021; Accepted: Sep 19, 2021)

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงทดลองนี้เป็นการศึกษาผลของการจัดกิจกรรมกลุ่มที่มีผลต่อการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลการปรับตัวทางสังคมของกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลอง และ 2) เปรียบเทียบการปรับตัวทางสังคมหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 29 จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 117 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนจำนวน 56 คน โดยได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 31 คน และกลุ่มควบคุม 25 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดกิจกรรมกลุ่ม แบบวัดการปรับตัวทางสังคม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบค่าที

ผลการวิจัย พบว่า หลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองมีการปรับตัวทางสังคมสูงขึ้นอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนมีการปรับตัวทางสังคมสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: กิจกรรมกลุ่ม การปรับตัวทางสังคม

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, นครราชสีมา 30000

M.A. Student in Human Potential Development, Nakhon Ratchasima Rajabhat University, Nakhon Ratchasima 30000, Thailand

²คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, นครราชสีมา 30000

Faculty of Education, Nakhon Ratchasima Rajabhat University, Nakhon Ratchasima 30000, Thailand

*Corresponding author, email: thitiracht.k@gmail.com

ABSTRACT

This experimental research was a study of the effect of group discussion on the social adjustment. The purposes of this study were to: 1) Compare the students' social adjustment of the experimental group before and after; and 2) Compare the social adjustment between the experimental group and the control group both before and after. Fifty-six students from Rajprajanugroh 29 School were randomly from 114 students by cluster sampling as the sample of this study, 31 students for the experimental group and 25 students for the control group. The 12 activity plans (50 minute each) were used for the research instruments. Data were analyzed by t-test.

The results were found that after the experiment, the students in the experimental group showed a statistically significant at the .01 level. With the comparison between the experimental and the control groups, the scores of the experimental group were higher statistically significant than the control group students at the .01 level.

Keywords: Group activity, Social adjustment

บทนำ

การที่จะพัฒนาประเทศไทยสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ให้เกิดขึ้นในอนาคตนั้น จะต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างทุนของประเทศที่มีอยู่ให้มีความเข้มแข็ง และมีพัฒนาเพียงพอในการขับเคลื่อนกระบวนการการพัฒนาประเทศทั้งในระยะกลางและระยะยาว โดยเฉพาะการพัฒนาคน ให้มีการเตรียมความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ซึ่งมีสิ่งที่สำคัญที่สุดคือทักษะการเรียนรู้ และการเสริมสร้างปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคน ตามแผนพัฒนาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559)

การปรับตัวทางสังคมเป็นกระบวนการปรับตัวของบุคคลให้สอดคล้องกับความต้องการของสภาพแวดล้อมที่อยู่ ซึ่งบุคคลมีความพึงพอใจต่อการเปลี่ยนแปลงและปรับตัว โดยที่ไม่มีความขัดแย้งกับบุคคลใด โดยมีความสัมพันธ์กับสังคมและสภาพแวดล้อมด้วย ซึ่งจากทฤษฎีของ Roy (1999, p. 35) จะเห็นชัดเจนว่าระบบการปรับตัวของบุคคลเป็นระบบเปิด ภายในมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไม่หยุดนิ่งมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกตลอดเวลา ซึ่งประกอบด้วยกาย จิต และสังคม ที่มีความเป็นหนึ่งเดียว ไม่สามารถแยกจากกันได้เพื่อความปกติสุข และนอกจากนี้ ยังขึ้นอยู่กับระดับการปรับตัวของบุคคลซึ่งเป็นสิ่งที่นำเข้าสู่ระบบการปรับตัวของบุคคลที่แสดงถึงความสามารถในการตอบสนองทางบวกต่อสถานการณ์หนึ่ง หรือเป็นผลจากการที่บุคคลตอบสนองต่อสิ่งเร้า และนอกจากนี้ทฤษฎี Psychosocial Stage ของ Erikson (1968, pp. 181-188) การปรับตัวของวัยรุ่นที่อยู่อายุ 12-18 ปี ซึ่งเป็นช่วงของขั้นที่ 5 ตามพัฒนาการขั้นของอีริกสัน อัตภาพหรือการรู้จักว่าตนเองเป็นเอกลักษณ์-การไม่รู้จักตนเอง หรือสับสนในบทบาทในสังคมเด็กในช่วงนี้จะมีความรู้สึกในเรื่องเพศและบางคนเป็นกังวลต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การปรับตัวทางสังคมนั้นช่วงวัยของพัฒนาการ

และสิ่งแวดล้อม สิ่งเร้าจากสิ่งต่างๆ ล้วนมีบทบาทสำคัญที่ส่งผลต่อการปรับตัวทางสังคมในวัยนี้ โดยผู้วิจัยได้แบ่งการปรับตัวทางสังคมออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านการยอมรับในตัวเองและผู้อื่น ด้านความสัมพันธ์กับครู ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน และด้านความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

การจัดกิจกรรมกลุ่มเป็นแนวทางการศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มคนเพื่อนำความรู้ไปใช้ในการปรับเปลี่ยนเจตคติและพฤติกรรมของคน ซึ่งจะนำไปสู่การเสริมสร้างความสัมพันธ์และการพัฒนาการทำงานของกลุ่มคนให้มีประสิทธิภาพ กิจกรรมกลุ่มเป็นสิ่งที่จัดขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยส่งเสริมให้มนุษย์ได้เติบโตและพัฒนา โดยเฉพาะทักษะด้านสังคม และด้านความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในบรรยากาศที่ส่งเสริมซึ่งกันและกัน (Button, 1974, p. 1-2); Herroll (1952 อ้างถึงใน พระจิรศักดิ์ บุญฤทธิ์, 2554, น. 19) กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่มเป็นกระบวนการที่ทำให้บุคคลมีโอกาสรวมกันเป็นกลุ่มเพื่อแก้ปัญหา หรือทำอย่างใดอย่างหนึ่งโดย มีจุดหมายที่แน่นอนสอดคล้องกับปัญหา เวียงวูธ (2556, น. 41) ที่ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการจัดกิจกรรมกลุ่มที่ช่วยส่งเสริมพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของบุคคลและพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมของบุคคลเมื่อได้ทำงานร่วมกัน บุคคลจะเรียนรู้ และรู้จักที่จะเข้าใจและยอมรับเพื่อนสมาชิกในกลุ่มและรู้จักวิธีการติดต่อสื่อสาร การใช้คำพูด ท่าทางต่างๆ การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคลอื่น เป็นการพัฒนาให้บุคคลสามารถที่จะปรับตัวให้ ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ทิศนา ขมมณี (2545, น. 152) ได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรมกลุ่มให้สอดคล้องกับทฤษฎีมีอยู่หลายวิธี ประกอบด้วย เกม บทบาทสมมติ กรณีตัวอย่าง สถานการณ์จำลอง ละคร การอภิปรายกลุ่ม ทั้งนี้จากข้อจำกัดในด้านของการเป็นโรงเรียนประจำทั้งด้านเวลา อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ ผู้วิจัยจึงได้นำวิธีการที่เหมาะสมที่สุดมาใช้ 4 วิธี ได้แก่ เกม บทบาทสมมติ กรณีตัวอย่าง และการอภิปรายกลุ่ม เพื่อประโยชน์ต่อการปรับตัวทางสังคมของผู้เรียน

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์/ศึกษาสงเคราะห์ เป็นหน่วยงานสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาแบบอยู่ประจำสำหรับเด็กด้อยโอกาสสถานะยากลำบาก เสี่ยงต่อการได้รับอันตรายหรือถูกชักจูงให้เข้าสู่วงจรปัญหาสังคม หากไม่ได้รับการพัฒนาหรือดูแล พิทักษ์ ปกป้อง ค้ำครอง อย่างเหมาะสม เด็กด้อยโอกาสส่วนหนึ่งจะถูกผลักดันและหล่อหลอมให้ผิดพฤติกรรมไปในทางที่ไม่พึงประสงค์ ถูกล่อลวงละเมิดสิทธิทั้งทางกาย จิตใจ และทางเพศ ถูกใช้แรงงานอย่างไม่เป็นธรรมหรือตกเป็นเครื่องมือของผู้มีอิทธิพลและมีฉาชีพนำไปสู่ปัญหาอาชญากรรม ปัญหายาเสพติด ปัญหาความไม่สงบเรียบร้อยในสังคมและปัญหาอื่นๆ นำมาสู่การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 29 (พ.ศ. 2560-2564) (โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 29, 2560, น. 1-2)

จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาผลของการจัดกิจกรรมกลุ่มที่มีผลต่อการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เป็นนักเรียนที่อยู่ในช่วงวัยแห่งการเปลี่ยนแปลง จะเป็นปัญหาอย่างยิ่งต่อการปรับตัวของนักเรียน การอยู่โรงเรียนประจำ การอยู่ในสภาพแวดล้อมใหม่ สังคมใหม่ พร้อมกับความรู้สึกไม่ชอบ ความเชื่อมั่นในตนเองที่ยังขาดหาย ความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม ครู และเพื่อน ในระดับชั้นและในหอพัก ทำให้ในแต่ละปีการศึกษามีนักเรียนได้ออกจากระบบการศึกษา เรียนไม่จบ ซึ่งการนำกิจกรรมกลุ่มในการสร้างความสัมพันธ์ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักปรับตัวทางสังคมในการดำรงชีวิตอยู่ในโรงเรียนที่เป็นแบบอยู่ประจำ อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียน

รู้จักยอมรับการเปลี่ยนแปลงในตัวเองและสังคมรอบข้าง ซึ่งมีส่วนสำคัญในการที่จะมีอยู่ในสังคมที่หลากหลาย และเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วดังเช่นปัจจุบัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลการปรับตัวทางสังคมก่อนและหลังการทดลอง
2. เพื่อเปรียบเทียบการปรับตัวทางสังคมของตัวอย่างหลังการทดลอง ระหว่างของกลุ่มทดลอง

กลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

สมมติฐานของการวิจัย

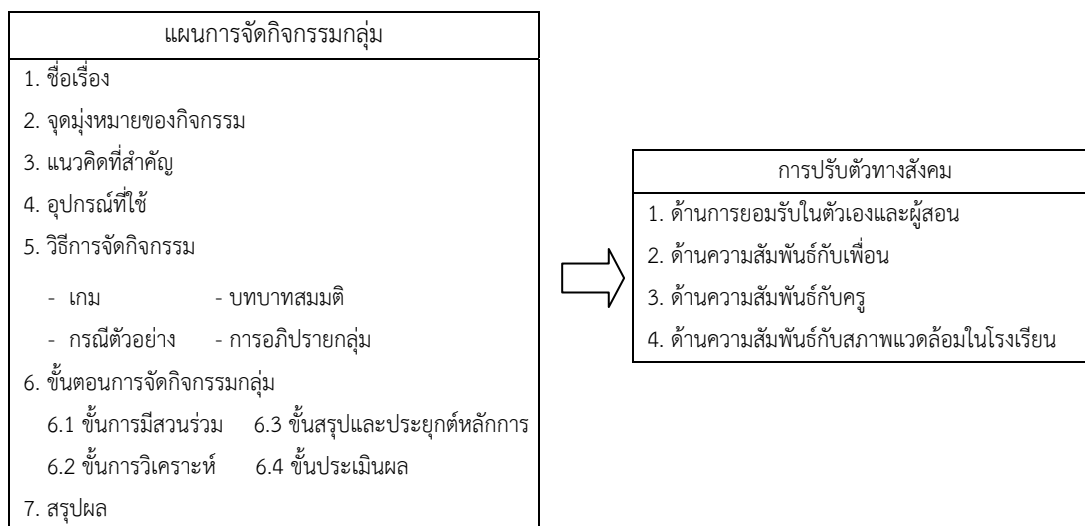
1. หลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีการปรับตัวทางสังคมสูงกว่าก่อนการทดลอง
2. หลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีการปรับตัวทางสังคมสูงกว่ากลุ่มควบคุม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวกับการปรับตัวของ Roy (1999) และแนวคิดทฤษฎีจิตสังคมของ Erikson (1968) ที่เกี่ยวข้องกับปรับตัวทางสังคมของบุคคลโดยการยอมรับในความเป็นตัวเองและการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมโดยรอบ นำมาพัฒนาและสร้างเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย เพื่อพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เป็นแผนการจัดกิจกรรมกลุ่ม ประกอบด้วย ชื่อเรื่อง จุดมุ่งหมายของกิจกรรม แนวคิดที่สำคัญ อุปกรณ์ที่ใช้ วิธีการจัดกิจกรรม ขั้นตอนการจัดกิจกรรม สรุปผล ประเมินผล ซึ่งส่งผลต่อการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 29 จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 4 ห้อง 117 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 2 ห้อง รวม 56 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster sampling) แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 31 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 25 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ แผนการจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อการปรับตัวทางสังคมทั้ง 4 ด้าน โดยแบ่งเป็นด้านการยอมรับในตัวเองและผู้อื่น 3 แผน ด้านความสัมพันธ์กับครู จำนวน 3 แผน ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน จำนวน 3 แผน และด้านความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน จำนวน 3 แผน รวมทั้งสิ้น 12 แผน แผนละ 50 นาที ผู้วิจัยได้นำเสนอแผนการจัดกิจกรรมกลุ่มที่สร้างขึ้นแก่ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการจัดกิจกรรมกลุ่ม จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม และความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ เนื้อหาและกิจกรรมแล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) ใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 48 คน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบวัดการปรับตัวทางสังคม

2.2.1 จัดทำแบบวัดการปรับตัวทางสังคม ฉบับร่างเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญทางด้านแบบวัดการวิจัย จำนวน 3 ท่าน โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความแต่ละข้อกับจุดประสงค์ (Item-Objective Congruence Index: IOC) ก่อนนำไปทดลองใช้

2.2.2 นำแบบวัดการปรับตัวทางสังคมไปทดลองใช้เก็บข้อมูลนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีลักษณะใกล้เคียงกัน จำนวน 48 คน แล้วนำมาตรวจหาคะแนนเพื่อวิเคราะห์หาอำนาจจำแนกรายข้อ โดยมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบวัดอยู่ระหว่าง .003 – .488 จากนั้นเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนก .20 ขึ้นไป ทำให้เหลือข้อคำถามทั้งหมด จำนวน 40 ข้อ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, น. 102-103)

2.2.2 วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (a-Coefficient) ของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามเท่ากับ .892 (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, น. 102-103)

เกณฑ์ในการแปลความหมายคะแนนการปรับตัวทางสังคมของนักเรียน มีเกณฑ์การพิจารณาโดยใช้คะแนน ดังนี้ (Fisher อ้างถึงใน ชัชวาล เรื่องประพันธ์, 2539, น. 15)

คะแนนเฉลี่ย 4.21-5.00 หมายถึง มีการปรับตัวทางสังคมดีเยี่ยม

คะแนนเฉลี่ย 3.41-4.22 หมายถึง มีการปรับตัวทางสังคมดี

คะแนนเฉลี่ย 2.61-3.40 หมายถึง มีการปรับตัวทางสังคมปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.81-2.60 หมายถึง มีการปรับตัวทางสังคมค่อนข้างน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.80 หมายถึง มีการปรับตัวทางสังคมน้อย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขึ้นก่อนทดลองติดต่อขออนุญาตผู้อำนวยการโรงเรียนเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประเมินการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนในวันที่ 10 มกราคม 2564 โดยสุ่มห้องเรียนเข้ารับการทดลอง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แล้วนำคะแนนการปรับตัวทางสังคมทั้งสองกลุ่มมาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม

2. ขึ้นการทดลองผู้วิจัยเริ่มดำเนินการทดลองด้วยตนเอง กลุ่มทดลองเข้าร่วมกิจกรรมการปรับตัวทางสังคม โดยใช้เวลาในการจัดกิจกรรมสัปดาห์ละ 2 วัน คือ วันพุธ และวันพฤหัสบดี เวลา 16.20-17.10 น. วันละ 50 นาที รวมทั้งสิ้น 12 ครั้งเป็นเวลา 6 สัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 13 มกราคม 2564 ถึง 18 กุมภาพันธ์ 2564 ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมการปรับตัวทางสังคม

3. ระยะเวลาหลังการทดลองผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบวัดการปรับตัวทางสังคมหลังการทดลอง และรวบรวมคะแนนก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. เปรียบเทียบคะแนนแบบวัดการปรับตัวทางสังคมของกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลอง โดยการทดสอบค่าที่แบบวัดกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระจากกัน (t-test for dependent sample) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 1

3. เพื่อเปรียบเทียบคะแนนแบบวัดการปรับตัวทางสังคมหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยทดสอบค่าที่แบบกลุ่มตัวอย่างเป็นอิสระจากกัน (t-test for independent sample) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 2

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์สมมติฐานโดยการทดสอบค่าที่ ซึ่งผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	$\bar{X}$	S.D.	t	p
กลุ่มทดลอง	3.26	.25	.29	.768
กลุ่มควบคุม	3.25	.26		

จากตารางที่ 1 พบว่า คะแนนการปรับตัวทางสังคมทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม โดยการกำหนดค่าทีและกำหนดระดับนัยสำคัญที่ระดับ .01 พบว่านักเรียนทั้งสองกลุ่มมีคะแนนการปรับตัวทางสังคมไม่แตกต่าง

ตารางที่ 2 คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการปรับตัวทางสังคมของกลุ่มทดลอง

การปรับตัวทางสังคม	ก่อนการทดลอง		ระดับ	หลังการทดลอง		ระดับ
	$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.	
ด้านการยอมรับตนเองและผู้อื่น	3.48	0.42	ดี	3.92	0.39	ดี
ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน	3.15	0.45	ปานกลาง	4.10	0.32	ดี
ด้านความสัมพันธ์กับครู	3.31	0.39	ปานกลาง	4.04	0.43	ดี
ด้านความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม ในโรงเรียน	3.06	0.48	ปานกลาง	4.12	0.42	ดี
รวม 4 ด้าน	3.26	0.25	ปานกลาง	4.04	0.27	ดี

จากตารางที่ 2 พบว่า คะแนนเฉลี่ยการปรับตัวทางสังคมของกลุ่มทดลองในระยะก่อนทดลองมีคะแนนการปรับตัวทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.26$, S.D. = 0.25) ในระยะหลังการทดลองการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนเพิ่มสูงขึ้นอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.27)

ตารางที่ 3 คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการปรับตัวทางสังคมของกลุ่มควบคุม

การปรับตัวทางสังคม	ก่อนการทดลอง		ระดับ	หลังการทดลอง		ระดับ
	$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.	
ด้านการยอมรับตนเองและผู้อื่น	3.46	0.44	ดี	3.36	0.49	ปานกลาง
ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน	3.07	0.52	ปานกลาง	3.31	0.64	ปานกลาง
ด้านความสัมพันธ์กับครู	3.20	0.53	ปานกลาง	3.22	0.64	ปานกลาง
ด้านความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม ในโรงเรียน	3.26	0.68	ปานกลาง	3.50	0.79	ปานกลาง
รวม 4 ด้าน	3.24	0.26	ปานกลาง	3.36	0.40	ปานกลาง

จากตารางที่ 3 พบว่า ตัวอย่างกลุ่มควบคุมก่อนการทดลองมีการปรับตัวทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.24$, S.D. = 0.26) และในระยะหลังการทดลองการปรับตัวทางสังคมของตัวอย่างอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.36$, S.D. = 0.40)

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบการปรับตัวทางสังคมของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลอง

การปรับตัวทางสังคม	การประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ด้านการยอมรับตนเองและผู้อื่น	หลังทดลอง	3.92	0.39	4.822**	.000
	ก่อนทดลอง	3.48	0.42		
ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน	หลังทดลอง	4.10	0.32	9.683**	.000
	ก่อนทดลอง	3.15	0.45		
ด้านความสัมพันธ์กับครู	หลังทดลอง	4.04	0.43	7.379**	.000
	ก่อนทดลอง	3.31	0.39		
ด้านความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม ในโรงเรียน	หลังทดลอง	4.12	0.42	8.322**	.000
	ก่อนทดลอง	3.06	0.48		
รวม 4 ด้าน	หลังทดลอง	4.04	0.27	11.593**	.000
	ก่อนทดลอง	3.26	0.25		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4 พบว่า การปรับตัวทางสังคมของตัวอย่างกลุ่มทดลองก่อนการทดลอง ($\bar{X} = 3.26$, S.D. = 0.25) ภายหลังการทดลอง ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.27) เมื่อทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการทดลอง พบว่า หลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนการปรับตัวทางสังคมสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านก็พบว่านักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนการปรับตัวทางสังคมหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนหลังการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

การปรับตัวทางสังคม	กลุ่มตัวอย่าง	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ด้านการยอมรับตนเองและผู้อื่น	กลุ่มทดลอง	3.92	0.39	4.779**	.000
	กลุ่มควบคุม	3.36	0.49		
ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน	กลุ่มทดลอง	4.10	0.32	5.583**	.000
	กลุ่มควบคุม	3.31	0.64		
ด้านความสัมพันธ์กับครู	กลุ่มทดลอง	4.04	0.43	5.608**	.000
	กลุ่มควบคุม	3.22	0.64		
ด้านความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม ในโรงเรียน	กลุ่มทดลอง	4.12	0.42	3.769**	.000
	กลุ่มควบคุม	3.50	0.79		
รวม 4 ด้าน	กลุ่มทดลอง	4.04	0.27	7.371**	.000
	กลุ่มควบคุม	3.34	.40		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 5 พบว่า หลังการทดลองการปรับตัวทางสังคมกลุ่มทดลอง ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.27) สำหรับนักเรียนกลุ่มควบคุม ($\bar{X} = 3.32$, S.D. = 0.40) เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของทั้งสองกลุ่ม พบว่า หลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านก็พบว่านักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยการปรับตัวทางสังคมหลังการทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม

อภิปรายผล

จากการศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สามารถอภิปรายผลการวิจัยตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังนี้

1. ผลการวิจัยพบว่าหลังการทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองมีการปรับตัวทางสังคมสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 แสดงว่าการจัดกิจกรรมกลุ่มสามารถพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ได้ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการยอมรับในตัวเองและผู้อื่น ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน ด้านความสัมพันธ์กับครู และด้านความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมในโรงเรียน เป็นอย่างดีเป็นผลมาจากการสร้างแผนการจัดกิจกรรมกลุ่มทำให้นักเรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน มีประสบการณ์การทำงานร่วมกัน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน มีการสับเปลี่ยนฝึกการเป็นผู้นำและผู้ตาม ความกล้าแสดงออก ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รู้จักตัวเอง และรู้จักผู้อื่นโดยผ่านการเข้าใจตัวเอง สอดคล้องกับทฤษฎีการปรับตัวของ Roy (1999) ที่กล่าวไว้ว่าระบบการปรับตัวของบุคคลว่าเป็นเหมือนระบบการปรับตัวที่มีความเป็นองค์รวม (Holistic adaptive system) และเป็นระบบเปิด ประกอบด้วย สิ่งนำเข้า (Input) กระบวนการเผชิญปัญหา (Coping process) สิ่งนำออก (Output) และกระบวนการป้อนกลับ (Feedback process) แต่ละส่วนนี้จะทำงานสัมพันธ์กันเป็นหนึ่งเดียว โดยเมื่อสิ่งเร้าที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมทั้งภายนอกและภายในผ่านเข้าสู่ระบบการปรับตัว จะกระตุ้นให้บุคคลมีการปรับตัวตอบสนองต่อสิ่งเร้านั้น โดยใช้กระบวนการเผชิญปัญหา 2 กลไก คือ กลไกการควบคุม และกลไกการรู้คิด กลไกทั้งสองนี้จะทำงานควบคู่กันส่งผลให้บุคคลแสดงพฤติกรรมปรับตัวออกมา และ Erikson (1968 อ้างถึงใน พรพิมล พลกรบุรี, 2554, น. 14-15) ที่เชื่อว่าบุคลิกภาพของบุคคล เป็นผลเนื่องมาจากวุฒิภาวะและการเรียนรู้ในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมและเชื่อว่าบุคลิกภาพจะมีการพัฒนาตลอดชั่วชีวิต สอดคล้องกับงานวิจัย นันทชิตสันต์ สุกุลพงศ์, ขวัญใจ ฤทธิ์คำพร และไพลิน ลิ้มวัฒนชัย (2562) ที่ศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มด้านจิตวิทยาเชิงบวกต่อความสุขและการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในโรงเรียนประจำผลการวิจัยเชิงปริมาณพบว่านักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มด้านจิตวิทยาเชิงบวกมีระดับความสุขและการปรับตัวทางสังคมเพิ่มสูงขึ้น ทั้งในระยะหลังการทดลองและติดตามผลเมื่อเปรียบเทียบกับระยะก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการวิจัย พบว่า หลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนการปรับตัวทางสังคมสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมกลุ่มทำให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กัน ทำให้เกิดการเรียนรู้และเข้าใจถึงกระบวนการเปลี่ยนของตนเองและสังคมรอบข้างและเป็นไปตามความต้องการของผู้เข้าร่วมกิจกรรมและความต้องการของสถานศึกษาแบบอยู่ประจำในการ

พัฒนาและปรับตัวการอยู่ในโรงเรียนประจำของนักเรียนสอดคล้องกับจันทร์เพ็ญ แสงอรุณ (2557, น. 17) ที่ได้กล่าวว่ากลุ่มเป็นสถานที่ที่เปิดโอกาสให้วัยรุ่นได้ระบายความรู้สึกที่คับข้องใจ ได้สำรวจความสนใจใคร่รู้ภายในตัวเอง และตระหนักว่าตนสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและความรู้สึกกับเพื่อนได้ ได้สังเกตตัวแบบในกลุ่ม ได้ทดลองสิ่งใหม่ในสถานการณ์จริงที่มีความปลอดภัย ทำให้ได้รู้ข้อจำกัดของตน นอกจากนี้กลุ่มยังเป็นเครื่องมือสำหรับการพัฒนาความงอกงามของจิตใจอันเกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่ม ได้แสดงถึงปัญหา และความ ต้องการของตนเองเหมือนกันก็ได้รับฟังและช่วยกันหาทางออกสำหรับสมาชิกที่มีปัญหา ก่อให้เกิดการตระหนัก ในคุณค่าและความสามารถแห่งตน สามารถเข้าใจและยอมรับในตนเองได้ ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถส่งเสริม และพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนให้เพิ่มสูงขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การจัดกิจกรรมเมื่อผู้เข้าร่วมกิจกรรมไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ผู้วิจัยควรกระตุ้นให้กล้าที่จะพูด กล้าที่จะนำเสนอ และสร้างบรรยากาศที่เหมาะสม เป็นกันเอง เพื่อที่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมจะได้ไม่เกิดภาวะ กัดดัน ไม่เกิดความเครียด ซึ่งจะทำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม กล้าแสดงออก กล้าแสดงความคิดเห็น และสามารถ สะท้อนความคิดเห็นได้ตรงความเป็นจริงมากยิ่งขึ้น โดยผู้วิจัยควรระวังไม่ควรนำความคิดของตนเองไปชี้นำผู้ร่วม กิจกรรม

1.2 บุคคลที่จะนำกิจกรรมแผนการจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อการปรับตัวทางสังคมไปใช้ ควรศึกษา แผนการจัดกิจกรรมแต่ละแผนอย่างละเอียด และควรจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรม การเตรียม กิจกรรมสถานที่ที่เหมาะสมกับกิจกรรมในแต่ละแผน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการนำกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการปรับตัวทางสังคมไปใช้กับนักเรียนในโรงเรียนประจำ ในระดับชั้นอื่นๆ โดยเฉพาะระดับชั้นเคลื่อนที่มีนักเรียนเข้ามาศึกษาใหม่ เช่น ประถมศึกษาปีที่ 1 และระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อดูว่าผลของการจัดกิจกรรมกลุ่มยังคงเหมือนเดิมหรือไม่ ซึ่งสามารถนำผลดังกล่าวมาพัฒนา กิจกรรมให้มีคุณภาพต่อไป

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักเรียน เพื่อนำมาเป็นข้อมูล พื้นฐานในการจัดทำกิจกรรมในการปรับพฤติกรรมต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ, ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564).

สืบค้นเมื่อ 8 กันยายน 2563, จาก [http://www.reo2.moe.go.th/home/images/pdf/](http://www.reo2.moe.go.th/home/images/pdf/EducationPlanBook12MOE-2560-2564.pdf)

EducationPlanBook12MOE-2560-2564.pdf

จันทร์เพ็ญ แสงอรุณ. (2557). การให้การปรึกษาแบบกลุ่ม Group Counseling. นครราชสีมา: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

- ซ์ชาวลย์ เรื่องประพันธ์. (2539). สถิติพื้นฐาน (พิมพ์ครั้งที่ 2). ขอนแก่น: โรงพิมพ์คลังนานาวิทยา.
- ทศนา แชมมณี. (2545). กลุ่มสัมพันธ์เพื่อการทำงานและการจัดการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: นิชนแอตเวอร์ไทซิงกรุ๊ป.
- นันท์ชัตสนันท์ สกุลพงศ์, ขวัญใจ ฤทธิ์คำพร และไพลิน ลิ้มวัฒนชัย. (2562). ผลของกิจกรรมกลุ่มด้านจิตวิทยาเชิงบวกต่อความสุขและการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในโรงเรียนประจำ: การวิจัยแบบผสมวิธี. วารสารพฤติกรรมศาสตร์เพื่อการพัฒนา สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 11(1), น. 35-52.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปัทมา เวียงวูธ. (2556). ผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางสังคมของนักเรียนออทิสติก (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- พรพิมล พลครบุรี. (2554). ผลของกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความสามารถในการปรับตัวทางสังคม ของนักเรียนที่มาจากครอบครัวหย่าร้าง โรงเรียนไทยรัฐวิทยา ๕๕ (วัดโบสถ์ดอนพรหม) นนทบุรี (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- พระจิรศักดิ์ บุญฤทธิ์. (2554). ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มด้วยหลักอิทธิบาท 4 ที่มีต่อพฤติกรรม ความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 (สารนิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 29. (2560). แผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 29 จังหวัดศรีสะเกษ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2561 (พ.ศ. 2560-2564). ศรีสะเกษ: ผู้แต่ง.
- Button, L. (1974). *Developmental Group Work with Adolescent*. London: University of London.
- Erikson, E. H. (1968). *Identity and the life cycle*. New York: W. W. Norton.
- Roy, S. C. (1999). *The Roy's Adaptation Model* (2nd ed.). Stamford: Appleton & Lange.